

Bacillusvadászok

Januári hírlevelünkben az epidemiológia történetének ismertetése során felsoroltunk néhány olyan személyt, akiknek fontos szerepük volt az epidemiológia tudományának kialakulásában, fejlődésében. A felsoroltak között vannak olyan tudósok, akik világhírnévnek örvendenek, de másokat szinte csak a szakma ismeri, a nagyközönség alig, de érdemes egy kissé közelebbről megismerni.

Utóbbiak között találjuk John Snow-t, akit az epidemiológia legendás alakjának nevezünk. John Snow egy kilenc gyermekes munkáscsalád legidősebb gyermekeként született az Észak-Angliai York városában 1813-ban. Orvosi tanulmányait Londonban folytatta és néhány éves kórházi gyakorlat után 1831-ben nyert orvosdoktori címet. Mindössze 45 évet élt, egész életében agglagényként, gyermek nélkül.

Életének két, szenzációszámba menő motívuma kívánczok az orvoslás történetének lapjaira.

Dr. Snow az aneszteziológia terén is úttörőnek számít. Polgári praxist folytató szülész-nőgyógyász orvosként a fájdalomcsillapítás, az altatás lehetőségei foglalkoztatták. Elsőként számította ki az éter és a chloroform dózisait. Szolid, polgári orvosként élvezte Viktória királynő bizalmát, aki privát orvosának tekintette. Így történhetett meg, hogy a kor orvosi felfogása szerint, eléggé el nem ítéhető módon két alkalommal altatta el a királynőt, először Leopold herceg születésekor – amiért súlyos kritika érte a *“Lancet”* -ben, az orvostudomány ma is egyik legjelentősebb szaklapjában - majd Beatrice hercegnő születésekor.

Kutatásainak eredményeit később részletesen publikálta.

Az 1853-1954 években Londont sújtó, nagy kolerajárvány – *“Broad Street Epidemic”* – idején fényt derített a betegség elterjedésének okára. Ajtóról-ajtóra járva feltérképezte Londont a kolerás halálesetek előfordulása szerint. Felfigyelt a Londonban működő sok utcai kézi nyomókút közül a Sohóban, a Broad Street (ma Broadwick Street) és a Lexington Street sarkán lévő egyik ilyen kút környezetében különösképpen halmozódó halálesetek számára. Másik nagyszerű megfigyelése szerint London térképére pillantva szembetűnik, hogy a megbetegedések és halálesetek száma nem egyenletesen oszlik meg a városban. Egyes területeken csak elszórt, sporadikus, míg más városrészekben az esetek nagy tömegben való előfordulása figyelhető meg.

John Snow, korábbi évek hasonló tapasztalataira támaszkodva, egyszerű, spekulatív módon rájött a két jelenség megoldására. Egyrészt, az utcai kutak ebben az időben gyakran szennyeződtek a korszerűtlenül kezelt szennyvízzel, másrészt London vízellátását két különböző vízmű társaság biztosította. Mindkettő a Temze folyóból nyerte a vizet, de míg az egyik a folyó városi szakaszának nagymértékben szennyezett vizét juttatta némi tisztítás után a városi víznyerő helyekre, addig a másik cég a Temzének húsz mérfölddel a város feletti, lényegesen tisztább vizével látta el a hozzá tartozó városrészeket. Snow dr. észrevette az összefüggést a kolera halálozási aránya és az ivóvíznyerő helyek között. Az általa megfigyelt és feljegyzett adatok szerint a Temze London feletti szakaszánál lévő vízmű (Lambeth Co.)



John Snow (1813-1858)

által szolgáltatott víz biztonságosabb volt, mint a folyón, Central Londonban létesített szolgáltató (Southwark & Vauxhall Co.) vize. Ezzel gyakorlatilag megfejtette a kolera és más fertőző betegségek titkát, azok terjedési módját, mindezt a mikroszkóp és a kolera kórokozójának felfedezése előtt 20 évvel. Kutatásait és eredményeit az *“On the mode of communication of cholera”* című könyvében publikálta, Mindezek alapján méltán nevezik *“a modern epidemiológia atyjának”*.

John Snow emléket az ominózus vízpumpa helyén emléktábla és jelképes nyomókút őrzi. A Sohóban, a mai Broadwick és Lexington Street sarkán van egy “pub”, ami már dr.Snow idejében is működött, ahol a jó doktor napi munkája után itta meg sörét, a hely ma is működik és a *“John Snow Pub”* nevet viseli.



Az emléktábla



Nyomókút a Broadwick és Lexington Street sarkán



John Snow pub

Dr.Major Magda
epidemiológus

Dr. Major Tamás
pulmonológus